Observatori del Treball de les Illes Balears

Evolució i perfil del treball autònom

4t trimestre 2024

Data d'actualització: febrer 2025

Govern de les Illes Balears
soib formació i ocupació

soib
formació
i ocupació

Evolució i perfil del treball autònom a les Illes Balears

4T 2024
Data d'actualització: febrer de 2025
Observatori del Treball de les Illes Balears

1. Evolució general

Les Illes Balears presenten el 2024 un fort creixement econòmic i superen les xifres de creixement del conjunt d'Espanya. La previsió realitzada per l'Autoridad Independiente de Responsabilidad Fiscal (AIReF) a finals de gener de 2025 estima un creixement del PIB corresponent al quart trimestre de 2024 a les Illes Balears del 4,2 % que lideren el creixement del conjunt d'Espanya (3,5 %). Una altra vegada el sector serveis continua al capdavant de l'increment. El Fons Monetari Internacional manté la previsió de creixement mundial pel 2025 del 3,2 %. La previsió per a Espanya per a l'any 2025 és d'un increment del 2,1 %, superior a la mitjana de la zona euro. En aquest context, el mercat laboral supera, un altre cop, els màxims històrics d'afiliació i de contractació indefinida en tots els sectors. Les Illes Balears segueixen al capdavant de totes les comunitats autònomes en la creació d'ocupació. Els treballadors assalariats repunten un 3,2 % i els autònoms un 2,7 % respecte de l'any anterior. Tot i aquest augment s'observa una desacceleració i els creixement és més contingut que en anys anteriors.

La distribució que recull el règim especial de treballadors autònoms (RETA) de la Tresoreria General de la Seguretat Social (TGSS) mostra que a les Illes Balears, a finals de desembre de 2024, el treball autònom o per compte propi representa una de cada cinc persones treballadores d'alta a la Seguretat Social. Així, els treballadors autònoms suposen el 20,6 % del conjunt de l'afiliació del mes de desembre de 2024 fet que la situa com la comunitat autònoma amb el major pes dels autònoms 4,6 punts per sobre de la mitjana nacional (16,0 %) i amb una diferència de 9 punts per sobre de Madrid, que és la regió amb el menor pes de treballadors per compte propi el darrer mes de 2024. Mentre que a la resta d'autonomies el pes dels autònoms és bastant uniforme al llarg de l'any, a les Illes Balears, a conseqüència de l'estacionalitat del mercat laboral, experimenta variacions entre els diferents trimestres. A més de les Balears, les regions amb major pes d'autònoms són Extremadura (19,6 %), Castella La-Manxa i Galícia, amb un 19,0 %. En canvi, continua a la coa Madrid (11,6 %), amb una xifra fins i tot inferior a la mitjana de la Unió Europea dels 27 (13,6 %). El pes dels treballadors per compte propi, tant a les Illes Balears com al conjunt d'Espanya, supera àmpliament la mitjana europea. De fet, les Illes Balears se situarien en el segon lloc dels estats europeus tan sols per darrere de Grècia (26,6 %) i per sobre d'Itàlia (20,4 %).

Gràfic 1. Pes dels afiliats per compte propi per comunitats autònomes (desembre de 2024)

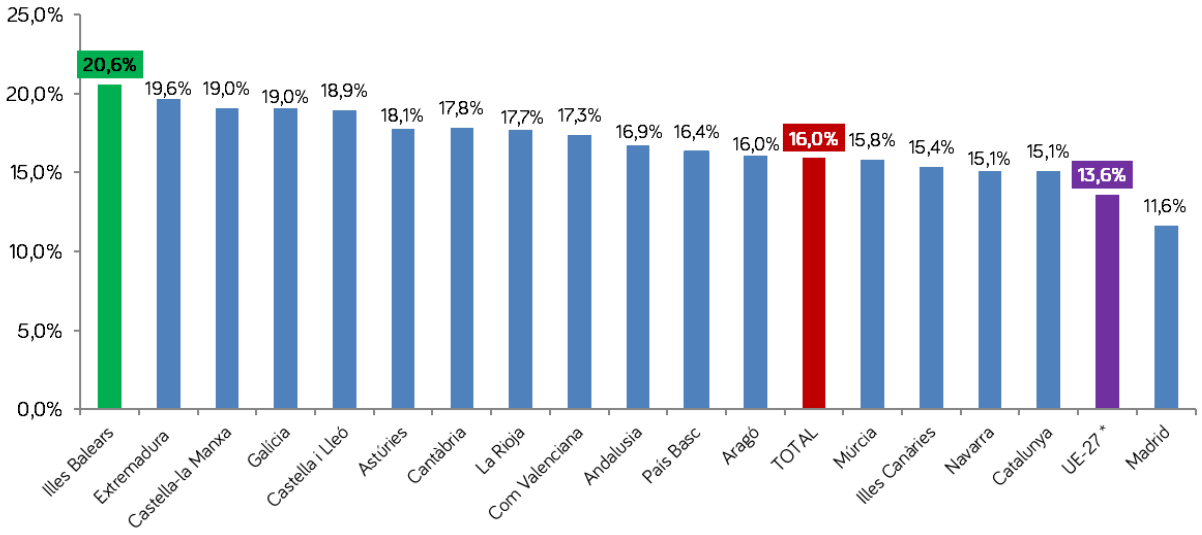

*Dades: UE 3T 2024

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

Gràfic 2. Autònoms per cada 1000 persones de 16 a 64 anys (desembre de 2024)

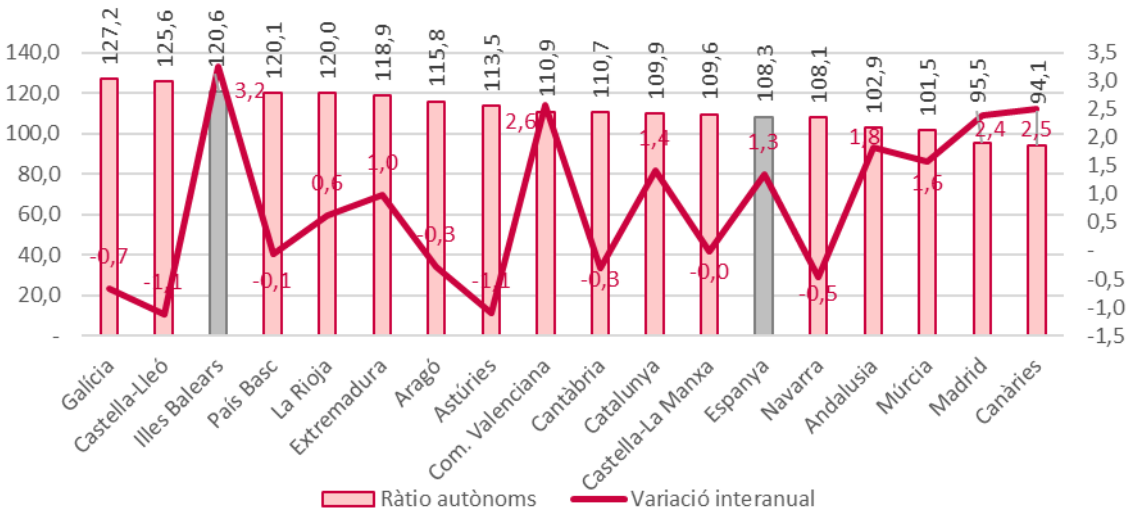

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

Plaça de Son Castelló, 1
07009 Palma
Tel.: 971 17 76 31
http://observatorideltreball.caib.es

Si es té en compte la població total de 16 a 64 anys (gràfic 2), la ràtio de persones autònomes per cada mil persones és de 120,6 a les Illes Balears el desembre de 2024. És la tercera comunitat de l'Estat amb la proporció més alta, per sobre de la mitjana espanyola de 108,3 per darrera de Galícia que encapçala la llista amb 127,2 i molt superior a les Canàries que la tanca amb 94,1.

Una part dels autònoms té treballadors assalariats i, d'aquí la importància que tenen com a creadors de llocs de feina. Així, durant el quart trimestre de 2024 un total de 27.421 assalariats treballaven per a un autònom, un -2,1 % menys que en el mateix període de 2023. Si es considera el nombre de treballadors autònoms més els assalariats que tenen a càrrec, junts representen el 26,2 % del total de l'ocupació del mes de desembre de 2024.

En dades absolutes, de les 483.981 persones afiliades a la Seguretat Social de les Illes Balears al final del quart trimestre de 2024, 99.482 es troben d'alta en el règim especial de treballadors autònoms, un +2,7 % més que tot just un any abans i és la xifra més alta d'afiliats d'un mes de desembre. Tanmateix, segons les dades del darrer dia de desembre, l'increment es troba per davall del +3,1 % que s'observa en el conjunt d'afiliats.

En termes d'evolució, en els gràfics 3 i 4 es pot apreciar com després de la pandèmia, els treballadors autònoms varen recuperar més ràpidament l'afiliació, però a partir del segon trimestre del 2021 el treball assalariat va assolir un ritme de creixement més elevat mentre que el creixement de l'afiliació autònoma és menor però constant.

Gràfic 3. Variació interanual de l'afiliació autònoma i de la resta de treballadors (3T 2019 - 4T 2024)

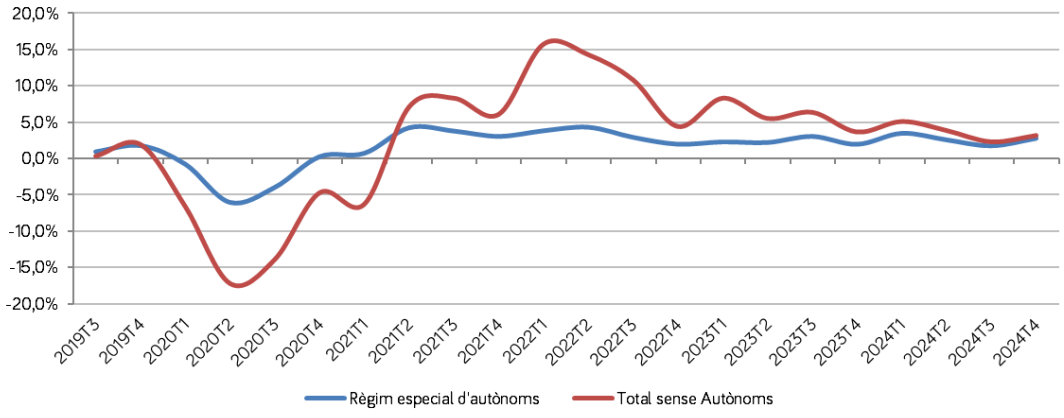

Font: OTIB i IBESTAT a partir de dades de la TGSS

El segon i el tercer trimestre presenten un major nombre de treballadors per compte propi, el qual coincideix amb l'increment de l'activitat econòmica a les Balears per la temporada turística. En canvi, el trimestre que registra menys treballadors autònoms oscil·la, segons l'any analitzat, entre el primer i el quart de cada any, que es corresponen amb els períodes de menor activitat turística. Aquest 2024 els creixements interanuals del primer i el quart trimestre, corresponents a la temporada baixa, són superiors al dels segon i tercer, per tant, es redueixen lleugerament les diferències entre l'afiliació en temporada alta i en temporada baixa. El nombre d'afiliats per compte propi a l'any 2024 ha superat els valors de l'any anterior en cada un dels trimestres.

Gràfic 4. Nombre d'autònoms per trimestres i variació interanual (1T 2021 - 4T 2024)

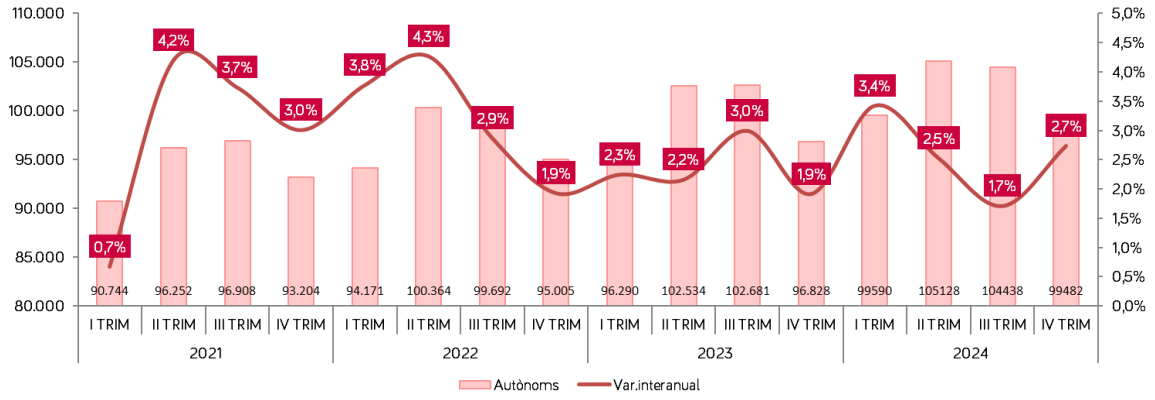

Font: OTIB i IBESTAT a partir de dades de la TGSS

Quant a la distribució per illes (taula 1), el mes de desembre de 2024 els autònoms segueixen la distribució habitual de la població, amb un predomini de Mallorca respecte de la resta de l'arxipèlag (74.768), seguida d'Eivissa (13.847), Menorca (7.517) i Formentera (911). Totes experimenten increments interanuals, excepte Formentera (-0,1 %). Respecte del pes dels autònoms sobre el total de treballadors de l'arxipèlag, oscil·la entre el pes mínim de Mallorca (18,9 %) i el màxim de Formentera (29,9 %). Menorca i Eivissa presenten pesos similars (25,8 % i 26,1 %, respectivament).

Taula 1. Afiliats al règim d'autònoms i total dels règims de la TGSS per illes
(desembre de 2023 – desembre de 2024)

	Autònoms		Total		Pes		Var. (%) des 24/23	
	des-23	des-24	des-23	des-24	des-23	des-24	Autònoms	Total
Mallorca	72.972	74.768	382.538	394.694	19,1%	18,9%	2,5%	3,2%
Menorca	7.448	7.517	28.891	29.170	25,8%	25,8%	0,9%	1,0%
Eivissa	13.374	13.847	51.689	53.092	25,9%	26,1%	3,5%	2,7%
Formentera	912	911	2.877	3.045	31,7%	29,9%	-0,1%	5,8%
Illes Balears	**96.828**	**99.482**	**469.520**	**483.981**	**20,6%**	**20,6%**	**2,7%**	**3,1%**

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

2. Perfil per tipologies de relació laboral

Dins el grup de treballadors autònoms, la TGSS hi agrupa diversos tipus de relació laboral, com són els socis de cooperatives, els familiars col·laboradors, els membres d'òrgans d'administració de societats mercantils, els autònoms sense relació especial (que són els més nombrosos) i, finalment, una sèrie de grups amb una incidència molt menor, com ara els membres d'institucions religioses o els de col·legis professionals, els TRADE[1] i els familiars de socis de societats mercantils.

D'acord amb aquestes tipologies, les dades referides al quart trimestre de 2024 mostren la distribució següent (taula 2): el 57,0 % del total (56.705 persones) són autònoms sense cap tipus de relació especial, que hi conformen el grup més nombrós, amb diferència. A continuació, el segon grup amb més pes són els membres d'òrgans d'administració de societats mercantils capitalistes, que aglutinen el 17,5 % del total, seguits dels membres de cooperatives o empreses col·lectives, 16.528 afiliats que representen un 16,6 % del total. Amb un pes més marginal es troben els que tenen un parentesc amb els titulars de l'activitat mercantil: els familiars col·laboradors de la persona titular de l'explotació (5,1 %). El grup "Altres", que engloba la resta de col·lectius, suma 3.752 persones, que són el 3,8 % de tota l'afiliació dels autònoms.

Respecte del quart trimestre de l'any anterior, es dona un augment generalitzat en tots els grups, excepte en el de familiars col·laboradors que cau un -3,9 %. Els majors increments s'observen entre els membres d'un òrgan d'administració de societat mercantil (+5,7 %) i la categoria "Altres" (+6,6 %), que creixen per damunt de la mitjana.

[1] TRADE: treballadors autònoms econòmicament dependents.

Taula 2. Afiliació a la TGSS per compte propi per col·lectius a les Illes Balears (4T 2024)

	4T2024	Pes	Variació interanual	
			Absoluta	Relativa
Autònoms sense relació especial	56.705	57,0%	1.411	2,6%
Soci de cooperativa o empresa col·lectiva	16.528	16,6%	278	1,7%
Membre d'organ d'administració de societat mercantil capitalista	17.388	17,5%	942	5,7%
Familiar col·laborador de titular d'explotació	5.109	5,1%	-209	-3,9%
Altres	3.752	3,8%	232	6,6%
TOTAL	**99.482**	**100,0%**	**2.654**	**1,9%**

Font: OTIB i IBESTAT a partir de dades de la TGSS

Territorialment, totes les illes mostren un patró similar, en què són predominants els autònoms sense relació molt per sobre de la resta de col·lectius, ja que a totes les illes representen més de la meitat dels treballadors per compte propi (taula 3). Mallorca se situa al capdavant (57,7 %), mentre que a Formentera hi ha la representació més baixa (48,5 %) i s'hi troba la proporció més alta de socis cooperativistes (22,9 %) i de membres d'un òrgan d'administració conjuntament amb Eivissa (19,1 %). A Mallorca també és superior el percentatge de familiars col·laboradors (5,4 %). Pel que fa a l'evolució interanual, pugen els autònoms a totes les illes excepte a Formentera (-0,1 %) i de forma més accentuada a Eivissa (+3,5 %) seguida de Mallorca (+2,5 %) i Menorca (+0,9 %). En detall, destaca la disminució dels familiars col·laboradors a totes les Balears, i a Formentera únicament creixen els membres d'òrgan d'administració.

Taula 3. Afiliats a la TGSS per compte propi, per col·lectius i per illes (4T 2024)

		Autònoms sense relació	Soci cooperativa o empresa col·lectiva	Membre d'òrgan d'administració de societat mercantil capitalista	Familiar col·laborador de titular d'explotació	Altres	TOTAL
Total	Mallorca	43.169	12.055	12.708	4.044	2.792	74.768
	Menorca	4.087	1.377	1.356	383	314	7.517
	Eivissa	7.705	2.453	2.646	571	472	13.847
	Formentera	442	209	174	47	39	911
	ILLES BALEARS	**56.705**	**16.528**	**17.388**	**5.109**	**3.752**	**99.482**
Distribució percentual	Mallorca	57,7%	16,1%	17,0%	5,4%	3,7%	100,0%
	Menorca	54,4%	18,3%	18,0%	5,1%	4,2%	100,0%
	Eivissa	55,6%	17,7%	19,1%	4,1%	3,4%	100,0%
	Formentera	48,5%	22,9%	19,1%	5,2%	4,3%	100,0%
	ILLES BALEARS	**57,0%**	**16,6%**	**17,5%**	**5,1%**	**3,8%**	**100,0%**
Var.interanual relativa	Mallorca	2,4%	1,1%	5,5%	-4,5%	6,5%	2,5%
	Menorca	0,0%	2,9%	2,5%	-1,0%	0,6%	0,9%
	Eivissa	3,1%	2,3%	6,8%	-4,2%	10,8%	3,5%
	Formentera	-0,7%	-3,2%	10,8%	-13,0%	-2,5%	-0,1%
	ILLES BALEARS	**2,6%**	**1,7%**	**5,7%**	**-3,9%**	**6,6%**	**2,7%**

Font: OTIB i IBESTAT a partir de dades de la TGSS

3. Perfil per sectors econòmics

La distribució dels treballadors per sectors econòmics mostra com el mes de desembre de 2024 els afiliats per compte propi es reparteixen de la manera següent (taula 4): el 73,3 %, als serveis; el 18,5 %, a la construcció; el 5,8 %, a la indústria; i el 2,4 % restant, a l'agricultura. Dins de les branques dels serveis destaquen el pes del comerç, que hi representa el 17,5 % dels autònoms en el període analitzat, i el de l'hostaleria (l'11,6 %).

Si s'analitza el pes dels autònoms d'acord amb el sector econòmic al qual pertanyen, es pot observar que els treballadors per compte propi tenen el paper més preeminent en l'agricultura i la pesca, amb el 38,7 %, seguits per la construcció (29,7 %) i la indústria (19,3 %). A la coa, el sector terciari presenta la presència inferior d'autònoms en el teixit productiu (19,0 %), si bé aquest valor baix està condicionat per les activitats relacionades amb l'Administració pública, com són la sanitat (7,3 %) o l'educació (8,7 %), atès que en la branca d'altres serveis (44,6 %), activitats immobiliàries (39,8 %) o les activitats professionals, científiques i tècniques (37,5 %) tenen una representativitat molt elevada. En canvi, els autònoms tenen poca representació en activitats relacionades amb el subministrament d'aigua i la gestió de residus (1,7 %) i l'abastiment energètic (5,6 %), en què la proporció d'autònoms és més aviat anecdòtica.

Quant a l'evolució interanual, l'increment del 2,7 % dels autònoms respecte del desembre de l'any anterior ve impulsat per un creixement desigual de les branques que el componen. D'aquesta manera, el sector de la construcció mostra el major dinamisme, amb un increment dels treballadors per compte propi del +3,5 %, seguit del serveis (+2,8 %), la indústria (+1,3 %). En canvi el sector primari cau un -0,5 %.

El detall de les branques productives permet observar amb més precisió aquesta evolució. Així, lideren l'impuls les activitats d'informació i comunicació (+8,0 %), les activitats artístiques, recreatives i d'entreteniment (+6,2 %), les activitats professionals (+5,9 %), i les activitats administratives (+5,8 %). Per contra, cau l'afiliació dels autònoms en l'agricultura (-0,5 %) i es manté pràcticament invariable en el comerç i l'hostaleria. Amb tot, en el conjunt d'afiliats el creixement ha estat superior (+3,1 %) i s'ha sustentat sobretot en l'educació (+7,6 %), el transport (+7,1 %), les activitats professionals, científiques i tècniques (+6,7 %) i les activitats artístiques (+5,1 %).

Taula 4. Afiliats a la TGSS per compte propi per seccions d'activitat econòmica (desembre de 2024)

	Autònoms		Distribució assalariats (%)	Total Afiliació	Pes (%) autònoms sobre total	Var. (%) Des24/Des23	
	Desembre 24	Distribució (%)				Autònoms	Total
(A) Agricultura, ramaderia, silvicultura i pesca	2.433	2,4%	0,3%	6.282	38,7%	-0,5%	-0,1%
(B) Indústries extractives	41	0,0%	0,1%	403	10,2%	-2,4%	-1,9%
(C) Indústria manufacturera	5.559	5,6%	4,7%	23.108	24,1%	1,2%	1,4%
(D) Subministr. d'energia elèctrica, gas, vapor i aire condicionat	45	0,0%	0,2%	810	5,6%	21,6%	-1,0%
(E) Subministr. d'aigua, activ de sanejament, gestió de residus i descontaminac	89	0,1%	1,4%	5.419	1,6%	-2,2%	3,6%
(F) Construcció	18.374	18,5%	11,7%	61.827	29,7%	3,5%	2,0%
(G) Comerç a l'engròs i al detall; reparació de vehicles de motor	17.448	17,5%	16,4%	78.401	22,3%	0,0%	1,0%
(H) Transport i emmagatzematge	5.481	5,5%	5,2%	25.692	21,3%	3,5%	7,1%
(I) Hostaleria	11.501	11,6%	11,8%	55.244	20,8%	0,0%	2,8%
(J) Informació i comunicacions	2.359	2,4%	2,1%	10.213	23,1%	8,0%	4,8%
(K) Activ. financeres i d'assegurances	1.317	1,3%	1,4%	6.478	20,3%	2,6%	1,2%
(L) Activ. immobiliàries	2.507	2,5%	1,0%	6.296	39,8%	1,7%	2,4%
(M) Activ. professionals, científiques i tècniques	9.691	9,7%	4,3%	25.842	37,5%	5,9%	6,7%
(N) Activ. administratives i serveis auxiliars	6.799	6,8%	8,4%	38.125	17,8%	5,8%	4,1%
(O) Administració pública i defensa; S.S.	41	0,0%	6,4%	23.676	0,2%	-4,7%	2,9%
(P) Educació	2.745	2,8%	7,8%	31.697	8,7%	4,9%	7,6%
(Q) Activ. sanitàries i de serveis socials	3.440	3,5%	11,8%	47.266	7,3%	4,8%	3,7%
(R) Activ. artístiques, recreatives i d'entreteniment	2.955	3,0%	2,3%	11.686	25,3%	6,2%	5,1%
(S) Altres serveis	6.637	6,7%	2,2%	14.867	44,6%	2,3%	2,4%
(T) Activ. de la llar, com ocupadors de personal domèstic	7	0,0%	0,2%	9.246	0,1%	0,0%	-6,2%
(U) Activ. d'organitzacions i organismes extraterritorials	13	0,0%	0,0%	41	31,7%	8,3%	5,1%
Sense classificar	0	0,0%	0,4%	1.362	0,0%	0,0%	10,6%
TOTAL	**99.482**	**100,0%**	**100,0%**	**483.981**	**20,6%**	**2,7%**	**3,1%**

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS

4. Perfil sociodemogràfic i econòmic

Segons les dades de la TGSS, en el mes de desembre de 2024 el perfil majoritari del treballador autònom a l'arxipèlag continua sent masculí (64,2 %), d'entre 40 i 54 anys (46,0 %), i de nacionalitat espanyola (74,1 %). Respecte del mes de desembre de l'any anterior, les dones han incrementat més que els homes (+3,1 % i +2,5 %, respectivament), fet que n'eleva la representativitat fins al 35,8 %. Pel que fa als grups per edat, els menors de 25 anys, tot i liderar l'increment interanual amb un +4,3 %, segueixen sent el col·lectiu que té menys presència entre els autònoms, amb diferència (2,3 %). El col·lectiu dels majors de 55 anys també té un creixement notable del +4,0 %, seguits dels que tenen entre els 25 i els 39 anys (+3,5 %) i els que es troben entre els 40 i els 54 anys (+1,5 %). Finalment, respecte de la nacionalitat, els estrangers segueixen incrementant per sobre dels nacionals (+1,9 %) el nombre de treballadors autònoms en termes interanuals, amb valors molt significatius, tant entre els ciutadans extracomunitaris (+6,2 %) com els de la Unió Europea (+4,7 %).

L'antiguitat del negoci dels autònoms mostra com els negocis que tenen entre cinc i deu anys són el grup majoritari (20,1 %), seguit dels que duen entre 10 i 20 anys (19,5 %). Així, els de més de 5 anys representen conjuntament el 55,7 %, gairebé 6 punts per sota del conjunt d'Espanya (61,5 %). Això posa de manifest el caràcter més jove del teixit productiu de treballadors per compte propi a les Illes Balears o l'estacionalitat de l'estructura productiva que provoca l'alta i la baixa de més comptes de cotització.

Pel que fa a la base de cotització, la reforma del Reial decret llei 13/2022 va produir un canvi en les cotitzacions de manera que les persones treballadores afiliades al règim d'autònoms passaren a cotitzar en funció del seus rendiments anuals, i això va fer que molts dels autònoms que cotitzaven per la base mínima, un 90%, passessin a cotitzar més. El desembre de 2024 un 68,0 % de la població autònoma balear cotitzava entre la base mínima i 1,5 vegades la base mínima, similar al 66,6 % del conjunt d'Espanya, mentre que els que cotitzaven per la base mínima eren un 20,4 %.

Taula 5. Perfil dels afiliats a la TGSS per compte propi (desembre de 2024) [2]

Perfil dels treballadors autònoms	Desembre 2024	Pes	Variació interanual	Pes treballadors règim general
Total	99.482		2,7%	
Per sexe				
Homes	63.823	64,2%	2,5%	51,3%
Dones	35.659	35,8%	3,1%	48,7%
Per edat				
Menors 25 anys	2.280	2,3%	4,3%	8,0%
De 25 a 39 anys	22.659	22,8%	3,5%	32,8%
De 40 a 54 anys	45.738	46,0%	1,5%	40,9%
Més de 55 anys	28.805	29,0%	4,0%	18,3%
Per nacionalitat				
Nacionals	73.701	74,1%	1,9%	82,1%
UE	15.100	15,2%	4,7%	6,5%
NO UE	10.681	10,7%	6,2%	11,4%
Per sector				
Agricultura i pesca	2.433	2,4%	-0,5%	0,3%
Indústria	5.734	5,8%	1,3%	6,5%
Construcció	18.374	18,5%	3,5%	11,7%
Serveis	72.941	73,3%	2,8%	81,2%
Per antiguitat en el negoci				
Menys de 6 mesos	6.369	6,4%	4,6%	-
De 6 a 12 mesos	8.471	8,5%	4,1%	-
D'1 a 3 anys	18.111	18,1%	3,6%	-
De 3 a 5 anys	11.315	11,3%	0,6%	-
De 5 a 10 anys	20.058	20,1%	2,5%	-
De 10 a 20 anys	19.448	19,5%	4,2%	-
Més de 20 anys	16.114	16,1%	0,7%	-
Per base de cotització				
Base mínima (b.m.)	20.367	20,4%	51,8%	-
Entre b.m. i 1,5 de la b.m.	67.877	68,0%	-7,4%	-
Entre 1,5 i 2 de la b.m.	6.829	6,8%	19,1%	-
Entre 2 i 3 de la b.m.	3.626	3,6%	-1,0%	-
Més de 3 vegades la b.m.	1.187	1,2%	10,9%	-

Font: OTIB a partir de dades del MESS i de la TGSS

[2] El Reial decret llei 13/2022, de 26 de juliol, va establir un nou sistema de cotització per als treballadors autònoms en funció dels seus rendiments anuals. Per tant, la referència a la base mínima s'ha d'entendre feta a la base mínima del tram 1 de la taula general de bases aprovada per la Llei 31/2022 de 23 de desembre de Pressuposts Generals de l'Estat per a l'any 2023.

Finalment, l'estructura del col·lectiu de treballadors per compte propi d'acord amb el nombre d'assalariats que tenen contractats es mou en els valors que ha presentat en els darrers anys (taula 6). Així, les dades de finals de desembre mostren que una gran majoria, el 87,7 %, ho són en solitari -no tenen assalariats-; un 9,2 % compta amb un treballador o dos; un 3,0 % en té entre tres i nou, i tan sols el 0,2 % disposa d'almenys deu treballadors. En termes interanuals, augmenten únicament els autònoms que no tenen assalariats (+3,5 %) i cauen sobretot els que tenen entre tres i nou assalariats (-3,0 %).

Taula 6. Afiliats a la TGSS per compte propi segons el nombre d'assalariats (4T 2024)

	4T2024	Pes	Var.int. absoluta	Var.int. relativa
Sense assalariats	87.201	87,7%	2.919	3,5%
1 o 2 assalariats	9.110	9,2%	-172	-1,9%
De 3 a 9 assalariats	2.946	3,0%	-92	-3,0%
10 o més assalariats	225	0,2%	-1	-0,4%
Total	**99.482**	**100,0%**	**2.654**	**2,7%**

Font: OTIB a partir de dades de la TGSS